Ч. 290 (10.967). Львів, четвер 30. грудня 1926. Opłata pocztowa zaliczona ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячна: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З польських справ.

Ще один пресовий закон — Пресовий декрет на Раді міністрів. — Ген. Сосновський віцепремієром! — Підвишка цін муки і хліба.

Варшава, 28 грудня 1926.

Є чутки, що незалежно від проєкту пресового закону, якого зміст ми подали вчора, уряд приготовляє на місце відкиненого соймом декрету, що вигасає дня 1. січня, новий пресовий декрет. Той новий декрет у порівнанні з давнішим буде значно тісніший, а буде ріжнитися головно тим, що оречення поручає не адміністраційним, а судовим властям.

Найближче засідання Ради міністрів, визначене передше на день 31. грудня, відложено наслідком неприсутности віцепремієра Бартеля на день 5. січня 1927. На тому засіданні Рада міністрів розглядатиме проєкт нового декрету про пресові кари.

В добре поінформованих колах кажуть, що ген. Сосновський, після скінченого лікування, увійде в склад теперішнього уряду й обійме мабуть становище віцепремієра. Бартель полишився би мабуть на становищі міністра освіти.

Союз млинарів звернувся до міністерства внутрішніх справ із жаданням підвишки цін муки. Наслідком того була би підвишка цін хліба на 67 сот. Мельники жадають мабуть 5 сот. підвишки на 1 кг. „АВС.“ повідомляє, що підвишка цін муки вже порішена, а обговорюватимуть її в мін-ві внутр. справ лише для формальности.

Кріза німецького уряду.

Берлін, 28. грудня 1926.

„Берлінер Тагеблят“ обговорюючи крізу, заявляє, що розходиться про те, щоби приневолити центр до того, аби заявився за урядом, затвердженим президентом Гінденбургом. Так особу Гінденбурга втягнено би безпосередньо у вир партійної боротьби. „Берлінер Цайтунг ам Міттаг“ повідомляє, начеб теку мін. райхсвери у новому кабінеті мав одержати бувший канцлер Лютер.

Оконечна евакуація Надренії.

Відень, 28. грудня 1926.

„Н. Фр. Пр.“ довідується, що оконечна евакуація Надренії з окупаційних військ послідує щойно 31. січня 1928 р.

Сер Ерік Дрюмонд не уступає.

Женева, 28. грудня 1926.

Швайцарська тел. агенція заперечує чутки про недалеке уступлення сер Еріка Дрюмонда зі становища генерального секретаря Ліги Націй та заступлення його д-ром Бенешом.

Стріча Чічеріна з Бріяном!

Париж, 28. грудня 1926.

З Москви повідомляють, що С. Р. С. Р. тепер більше ніж коли старається наблизитись до Франції. Сподіються, що небаром Чічерін стрінеться з Бріяном у Франції.

СРСР. зірве переговори з Литвою?

Варшава, 28. грудня 1926.

Московські „Известия“ повідомляють, що розстріляння 4 литовських комуністів у Ковні викликало обурення всіх більшовиків. Ця подія каже сумніватися в успішне закінчення переговорів СРСР із Литвою.

Проти інтервенції Злуч. Держав.

Льондон, 28. грудня 1926.

„Івнінг Пост“ повідомляє з Вашінгтону, що державний секретар Келог заявився за тим, щоби Злучені Держави не мішалися до внутрішніх справ Нікарагуї. Одначе розпорядки, видані задля охорони життя і майна горожан Злуч. Держав у Нікарагуї, полишаться в силі. Кількох членів конгресу висловило погляд, що висадження військ на побережа Нікарагуї потягне за собою для уряду Злуч. Держав дуже поважні трудноші.

Поріч югославянським мін. закордонних справ.

Білгород, 28. грудня 1926.

Покликання Поріча на становище міністра закордонних справ було для югославянських парляментарних кол несподіванкою, бо взагалі брали під увагу кандидатуру Нінчіча або Іовановіча. Поріч, знаний більше на полі економічної як дипльоматичної діяльности, на думку тутешніх кол буде займати прихильніше становище до СРСР., як Нінчіч.

Розстріляння чотирьох людей за змову на Прімо де Ріверу.

Париж, 28. грудня 1926.

„Пті Парізієн“ повідомляє з Мадриту, що кружляє чутка, начеб там розстріляно чотирьох людей, яких недавно арештовано на передмісті Мадриту під закидом участи в змові на життя Прімо де Рівери.

Революція в Бразилії.

Льондон, 28. грудня 1926.

Часопис „Ля Насіон“ (що виходить у Буенос Айрес) повідомляє, що революція в Бразилії поширюється. Біля Санборія в стейті Ріо Гранде да Суль повстанці розбили урядові війська. Вбито богато офіцерів, вірних урядові. Часть гарнізону Бедріто нібито перейшла на бік повстанців.

Похорони мікада.

Льондон 28. грудня 1926.

З Токіо повідомляють: Тіло мікада перевезено до Токіо спеціяльним поїздом. На вулицях уставлено кордон війська в силі 10.000 вояків. Непроглядні товпи, не зважаючи на дощ, залягли вулиці. Рух у місті завмер. Царила тишина і набожність. Перед домовиною люде падали ниць.

Мадрит, 28. грудня 1926.

З приводу смерти мікада еспанський королівський двір буде носити 21 днів жалобу.

Зита відкидає предложення італ. короля і Мусолінія.

Париж, 28. грудня 1926.

„Еко д' Парі“ повідомляє з Льондону, що недавно бувша цісарева Зита відкинула предложення Мусолінія в справі евентуальної піддержки Італією її претенсій до мадярського престолу. Італійський король і Мусоліні прислали до Зити (що живе в Еспанії) спеціяльного делегата і жертвували їй віллю в Італії та королівські знаджі. Рівночасно італійський король нібито повідомив Зиту, що піддержуватиме її сина архика. Отона як претендента до мадярської корони. Зита заявила, що не може приняти тих предложень Італії, бо чужа помія ніколи не вийшла на користь Бурбонам.

Похорони бл. п. Ол. Барвінського.

Масова участь українського громадянства.

Вчора в 1. год. попол. почалися похорони бл. п. Олександра Барвінського, передового українського культурного робітника і визначного громадянина й політика. Не зважаючи на несприятливу погоду й дошкульне зимно, перед домом Покійного при вул. Собіщини зібралися товпи народу, в тому числі богато відомих українських діячів на полі культурно-освітнім, політичнім та економічнім. Зібралася також під проводом учителів шкільна молодь.

Після відправлення церковного обряду в хаті двигнувся величавий сумний похід в напрямі Личаківського цвинтаря. На переді процесія, потім шкільна молодь, далі хор під управою радн. Купчинського і довгі-довгі ряди духовенства, що йшло під проводом ген. вікарія о. Базюка. За катафальком, вкритим вінцями, йшла найближча рідня Покійного, а далі довгий ряд представників українських центральних установ і приятелів та другів Покійного. Замикали похоронний похід непроглядні маси народу, майже виключно львівської української інтелігенції.

Перед будинком Наукового Товариства ім. Шевченка похід спинився і з балькону Т-ва попрощав Пок. Ол. Барвінського в останнє дир. О. Макарушка, складаючи Покійному поклін і подяку за його кількадесятьлітну, невсипущу працю для добра Т-ва, за його великий вклад в нашу науку.

На цвинтарі зложено домовину до родинної гробниці Барвінських (зараз за могилою Маркіяна Шашкевича і Володимира Барвінського). Після церковних відправ промовив сердечними словами крил. о. Дамян Лопатинський, що змалював усю вагу втрати, яку ми понесли зі смертю Олександра Барвінського. Від Т-ва „Просвіта“, якому пок. Барвінський присвятив стільки своїх найкращих сил і свого знання, попрощав Покійного д-р Ревюк. Трогаючим за душу „Ой Морозе, Морозенку“ і безсмертним „Вічная память“ закінчив хор п. Купчинського це сумне торжество в год. 3·30 попол.

Крім вичислених нами клепсидр, що повідомляли львівське громадянство про смерть Олександра Барвінського, були ще посмертні оповістки від Т-ва „Просвіта“ і від ріжних комісій Наукового Т-ва ім. Шевченка (кілька). Одинока клепсидра, друкована по польськи, буда від родини.

З судової салі.

Наглий суд.

Львів, 29. грудня 1926.

Вчора зібрався доразовий трибунал, щоби розглянути справу Ст. Коня, який постріляв у Янові поліцая Мочарського. Предсідником трибуналу є радн. Двожак, обвинувачує прок. Сівуляк, боронить адвокат Батицький. Слідство ствердило, що Конь ограбив 14. грудня в Янові адвоката Єка і вертав з добичею. Коли поліцай Мочарський придержав Коня як підозрілого, той вистрілив до нього і зранив тяжко в живіт. Обвинувачений признався до вини, але боронився, що хотів стрілом у повітря змилити поліціянта. Знавці ствердили, що стріл був вимірений до Мочарського. Розправу покінчено в 3. год. Нині в 10. год. проголосять присуд. Кат є вже у Львові і приготовлено шибеницю.

За убивство Романа Венклера.

Вчора зачалася перед карним трибуналом львівського окружного суду розправа, що є епільогом голосної в свойому часі афери убивства в поліційних арештах у Львові Романа Венклера. Як відомо, його арештовано за якусь марну провину як зовсім здорового й цілого, а по кількох тижнях перевезено його до загального шпиталю з 22 поломаними ребрами, наслідком чого він небавком серед страшних мук помер. Це убивство пробовано спершу затушувати, але кінець-кінців правда вийшла таки на верх — мабуть тому, що покійний Венклер був Поляком і тим убивством була до живого порушена польська публична опінія. Акт обвинувачення, що його заступає прок. Гриневецький, звертається проти ключників у львівських поліційних арештах Василя Качора і Михайла Ковалековського за злочин убивства з § 143 к. з. Обидва обвинувачені не перечать, що катували покійного Венклера, але обидва себе взаїмно обтяжають. Розправа повинна скінчитися нині.

Самозванці.

Львів, 29. грудня 1926

Перед кількома днями сімох членів Центр. Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання помістило в „Свободі“ заяву, звернену проти політично-тактичної патьомкініяди дрібного пів-конспіраційного гуртка, що групується біля півтижневика „Рада“. Згадані члени Центр. Комітету протестують протиз своєння гуртком „Ради“ назви „незалежної групи“, яка повстала була в офіцинах трудової партії, а яка автоматично зліквідувалася з повстанням Обєднання. Зовсім природно, що з істнуючою півконспіративною „незалежною групою“ під крилами „Ради“ протестуючі члени Центр. Комітету не мають нічого спільного, а „діяльність“ того гуртка уважають вони крайно шкідливою.

В чомуж річ? — спитає читач, що не має охоти чи змоги входити в нюанси гурткових відтінків. — Що це за така „незалежна група“ і чого вона хоче? Під прапором якого морального добра чи яких громадських вартостей підкопується вона під Обєднання і його провід? В імя чого намагається вона внести розстрій в суцільні ради Обєднання?

Ось низка питань, на які слід нам дати відповідь.

Диктаторська й одностороння політика уряду д-ра Петрушевича і його помічників, політика адвокатсько-процесова, оперта на сліпій вірі в чужі сили, скінчилася катастрофальним рішенням Ради Амбасадорів з 14. березня 1923. Очевидно, доля нації не залежить від такого чи иншого становища посторонніх чинників, одначе фактом є, що вся підбудова політики д-ра Петрушевича, а з нею й підбудова краєвої політики розвалилася. Правда, вже й до того часу в краю проносилися кличі оперття виключно на власні сили в противенстві до орієнтації на сили чужі, в даному випадку на антантських „суверенів“ Сх. Галичини.

В тій пошуканні за підбудовою нашої політики в корінно зміненій ситуації, рахуючись зі соціяльним укладом нашого громадянства і його психікою та основою наскрізь юридичної легальности нашої дотеперішньої політичної тактики (накиненої тодішнім закордонним центром), — трудова партія виставила платформу національно-територіяльної автономії. Не будемо на цьому місці входити в те, чи така легалізаційна платформа нашого життя під Польщею була під ту пору доцільна, чи ні. Одначе фактом є, що вона була подумана в добрій вірі після докладного розгляду й оцінки нашого положення людьми, що у визвольній боротьбі грали визначну ролю. Ініціятори автономічного клича розуміли його як клич боротьби а противники як клич угоди, капітуляції з найвищого змагання нації. Це трагічне непорозуміння довело до розкладу в українському національному таборі і до повстання тав. незалежної групи в офіцинах трудової партії. Найгіршою в тому всьому була та обставина, що закорд. центр, обтяжений важкою відповідальністю за національну катастрофу, використав видвигнення автономічного клича на те, щоби з одного боку відсунути від себе відповідальність за свою наївну дипльоматичну акцію і спричинити

стоїть на місці, не в силі що-три місяці платити нової підвишки за хату, якої ціна скаче автоматично. Всі заходи перед урядом, щоби вніс відповідні поправки в існуючий закон про комірне, лишились безуспішними. Від 1 го січня навіть ті, що живуть в одній кіманті, будуть принево-лені платити четвертину 6-процентову підвишку.

— Пожежі. В англійськім місті Гол пожежа в надбережних доках знищила 10 великих магазинів. — У Лодзі згоріла фабрика Запа; у Бєльську фабрика машин; у Цешині стара пивоварня; у Жохові фабричні магазини; у Кракові гарбарня. Звязок між польськими світами і пожежами хочуть занадто сильний.

— Любовно-родинні трагедії. Жидівська родина „хасидів" хотіла силоміць оженити 17-літнього Якова Манделя, мешканця волинського села, з тридцятьлітньою богатою „панною". Мандель кохався в иншій і з розпуки дістався на Кульпарків. — На любовнім тлі попав у сильну невчастю 20-літній полицай з Лодзі Ян Косівський, який застрілив свого зверхника 6-ма стрілами з револьвера, наслідком відмови, що не дістане відпустки на свята, коли він хотів женитись. — Львівський грубник Лиховий жив у незгоді з власною жінкою і ще з другою, якій підпаляв хут у хаті. Не знаючи як розплутати цей вузол, він напалив печ каминним вуглем і хотів зачадити себе, разом з ними на смерть.

— За прикладом Панталахи. Із славної варшавської вязниці для політичних, „Павяка" втекли два визначні комуністичні організатори Лев Пурман і Мирослав Здзярський, засуджені на 6 і 4 роки важкої вязниці. Втечу приготовили їх прихилені у порозумінні із якимсь сторожем. Вязні втекли по драбинці скрученій із трьох простирад і біля, до якої щаблі зоробили з підстави столика. Мусіли перерізувати теж грати. Зовсім як у Франковім оповіданні про „Панталаху". Влада веде слідство про таємну втечу.

— Міжнародня виставка мистецької книжки приготовляється в 1927 р. у Липську, під протекторатом Гавптмана, Лібермана та Гарнака. Її відчинить Гавптман вступним словом. Може би й наші видавництва могли спільно порозуміться і вислали туди бодай кількадесять примірників наших найкращих видань, щоби світ знав, що й ми щось видаємо і щоби не треба було соромитись як підчас останнього конгресу бібліофілів у Празі.

— Літературна хроніка. Французький письменник і професор німецької літератури в паризькім університеті мав у Франкфурті відчит німецькою мовою на тему „Гете та Франція". Цей відчит є дуже характеристичною ознакою зміни франко-німецьких взаємин. — У Парижі святкують Росіяне 25-літній ювилей літературної діяльности Бориса Зайцева. — Союз радянських кінових підприємств звернувся до відомого французького письменника Анрі Барбюса, комуніста, щоби він написав фільмовий сценарій. — Архів Максима Горкого, який находиться у „Пушкінській бібліотеці" в Ленінграді, складений із рукописів його творів і обширного листування з письменниками, буде переданий згідно з його бажанням до „Пушкинського Дому" при Академії Наук.

— Світова хроніка. Відшкодування, признане для бувших німецьких пануючих, за втрачений ними престол, рівняється річно 21 міл. марок. — Німецький уряд видав дрібним урядовцям різдвяні дарунки: парубкам від 30 до 60 літ і жонатим, від 30 до 80 марок. Сиротам та воєнним інвалідам видали окремі підмоги в розмірі четвертини їх місячної пенсії. — Союз моряків в Англії більшістю 13.980 голосів проти 2.882 рішив виступити із складу робітничої партії. — Остання статистика населення Франції стверджує скількість мешканців у 1925 р. 40,743,851 осіб, з чого 2,498.230 чужинців. — Гр. Андраші у розсекреті про якісь потайні династичні плани бувш. королевої Зити заявляє, що вона має намір тільки виконати останню волю свого мужа, себто — дрібничка! — воскресити габсбурську монархію на терені Мадярщини. — Департамент справ тверезости в Злучених Державах видав розпорядок замикати всі ресторани та кавярні в дні різдвяних свят не пізніше як в 1. год. вночі. В околицях Ню Йорку найдено новий склад спиртних виробів, де сконфісковано 20.000 пляшок вина та горілки. — Румунський уряд ставить у парляменті проєкт, щоби підвести річну плату короля Фердинанда, який тепер одержує 10 міл. лей. — В Єрусалимі покладено фундамент дому Біблії, збудованого біблійним товариством. — У Мадриті оголошено результати традиційної різдвяної державної льотерії. Першу нагороду 15 міл. пезет — себто приблизно стільки що золотих — виграв голова Академії Мистецтв, бувший премєр Романонес. Він жертвував цю виграну в користь професорів і учеників Академії. Другий льос 10 міл. виграло добродійне товариство, що опікується жебраками та сліпими.

— IV Мистецька Виставка Гуртка Діячів Українського Мистецтва, як нас повідомляють, зак ється в неділю, 2. січня. Виставка міститься в Національному Музею, Мохнацького 42 і відкрита щоденно від год. 10—2 пополудні.

— „Свобода" ч. 1. містить: Відбитий наступ. Важкий чинник. Безробіття і дороги. За душу і за характер народу. Новий адміністраційний поділ. Свято Стефанина. Під просвітним стягом. Полилась робітнича кров. Наші робітник у Франції. Еміграційні справи. Деревний вивіз на Гуцульщині. Що чувати в світі. Новинки. Посмертні вісти. Економічні вісти. Нові книжки і видання. Дописи з краю.

Гарний почин.

У примір цілому громадянству.

На анкеті „Рідної Школи" в Перемишлянах, що радила дня 27. грудня 1926 р., піднесено домагання, щоб як найбільше обмежити у нас уживання тютюну й алькоголю, а ощаджені гроші жертвувати на „Рідну Школу".

Ідучи за цим кличем, зложив о. Омелян Ковч з Перемишлян прилюдну присягу, що цілого пів року, себто від 1. січня до 30. червня 1927 р. відказується від куреня і в його домі не найдеться алькоголь. У звязку з тим буде кожного місяця складати на „Рідну Школу" по 6 зол. за тютюн і по 15 зол. за Різдвяні і Великодні свята за напитки, призначені для гостей.

Після цього слідували дальші заяви, а саме: Евстахій Безпятко, директор коон. „Нар. Дім" в Перемишлянах, від 1. січня до 30. червня 1927 р. по 5 зол. місячно за тютюн. Володимир Сеница, урядовець кооперативи, 6 зол. за тютюн на 1 місяць. Степан Кутний, селянин з Янчина, 6 зол. за тютюн на 1 місяць. Мирон Луцький з Янчина, 50 зол. за напитки на Різдво Христове. Д-р Франц Свістельі Марія Свістельова від 1. січня до 30. червня 1927 р. по 15 зол. місячно за тютюн.

Хто слідуючий?

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. I. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

Косів. *(Просвітно-культурне життя в повіті.)* Косівський повіт організується — відживає. Немає тут вправді шумного галасливого зриву, зате помітна планова, систематична та основна муравлина робота на усіх майже ділянках громадського та культурного життя в повіті. Пе ред у всій роботі веде кружок У. П. Т. у Косові, який від часу головування судді Лаврівського та завдяки його невсипучій праці й енергії, проявляє найбільшу рухливість та діяльність. За почином того Кружка скликано в травні н. р. спеціяльну анкету для піднесення систематичної жертвенности населення цілого повіту на ціли „Рідної Школи", як також для заспокоєння просвітно-культурних потреб самого повіту. Анкета, на якій були заступлені всі косівські товариства та представники населення цілого повіту без ріжниці станів і партій, винесла ряд постанов відносно наміченої програми. Вибрано окрему оц ночну комісію, яка розглянувши дотеперішню жертвенність членів У. П. Т., підвищила процентово, в міру засобів кожної одиниці, дотеперішні жертви. При тім бралося під увагу не тільки фінансову спроможність даного члена, але також і його громадянську діяльність, виходячи з того заложення, що одиниця, яка сама не хоче чи не може брати участи в громадській роботі, мала би більше платити, щоби за цю надвишку можна було удержати окремого організатора.

Треба з радістю та признанням відмітити, що всі члени одобрили постанови цеї анкети, та карно приноровились до плачення цього податку.

В одинокому випадку, де заможний член відказався платити наложену на нього суму, піддано під розваву екзекутиви анкети, а ця вислала дезідерат до Головного Товариства у Львові, щоб його виключити з членів У. П. Т. Головними жертводавцями У. П. Т. в нашім повіті є переважно інтелігенти (головно священики, учителі та нижчі урядовці), в малій мірі міщанство, а селяне тільки в спорадичних випадках, або посередньо через збірки по церквах чи народних установах. На оправдання малої жертвенности селян можнаб сказати, що ідея Рідної Школи серед наших Гуцулів ще за мало поширена і ще за мало вияснена. Тому саме кружок УПТ. в Косові рішився негайно приняти окремого просвітного організатора, який, ідучи з села до села, як би по місцевих кружках УПТ., чи читальнях „Просвіти" давати відчити на всякі теми, виясняювати вагу і користь рідного шкільництва, при тім організувати також „Аматорські гуртки" чи хори, взагалі робити всю освітньо-культурну роботу, якої дане село чи містечко від нього задаже.

Ґрунт у тому напрямі вже до деякої міри п дготований, бо робить це по части збірковий організатор нашого кружка УПТ. п. Олекса Морозюк. Він не жаліючи свого труду та здоровля, заглядає кожного місяця і в найдальші закутини нашого розлеглого повіту і попри збірковую акцію виясняє селянам вагу жертвенности на Рідну Школу. Ось на днях в присілку Гриняви Гранітнім, далеко в горах на чесько-румунській границі, біля Буркута, віддаленім яких 60 км. від Косова, вийшла п. Морозюк у двох господарів Юсна Маковійчука з Устеріки і Миколи Лебіштана з Гранітного по 14 m² землі, під будову власної д мівки на приватну початкову школу УПТ. Ця школа істнує там уже третій рік, що правда ще зовсім приватні лекції дітей кільканацятьох батьків. Тут живе всего біля 40 родин а сільце дійсно забуте Богом та людьми. І тут, як бачите, живе ідея Рідної Школи тільки завдяки енергічній та послідовній роботі косівського кружка та його ідейних членів! Випадки, що зовсім неграмотні Гуцули, так сказатиб з під самої Чорногори, цікавляться Рідною Школою та допомагають їй, дарують навіть землю, якої тут аж надто скупо, трапляються щораз частіше.

Приватна школа УПТ. є також в Жабю за горою Магурою. Там також зорганізували і удержують її самі майже неграмотні Гуцули, бо жабівський кружок УПТ. проявляє, на жаль, невелику діяльність. 3 сільських кружків розвивається найкраще кружок УПТ. в Красноїлі, оснований за почином о. Володимира Вергуна і під його проводом. Цей кружок веде там всю роботу читальні „Просвіти", дає аматорські вистави, має свій хор і взагалі розвивається дуже гарно. Колиб кожна читальня „Просвіти" в нашому повіті робила цю роботу, то просвітна справа у нас стояла би куди краще. Та, на жаль, сама косівська філія „Просвіти" не проявляє такої діяльности, як би належало. В самому місті Косові і в поблизьких йому селах організує кружок всякі курси для неграмотних, кооперативні, популярні неділні виклади по читальнях, а наладжуються також торговельно - промислові курси.

Взагалі робота кружка йде дуже гарно і тільки побажатиб, щоб так остало і на будуче. Навіть під оглядом жертвенности для Головного Товариства у Львові наш кружок після статистичного виказу займає тепер перше місце, коли перед 3 роками був на одному з останніх.

Після вище згаданої анкети в травні ц. р. наш щомісячний збірковий буджет подвоївся, а кождий знає, що наш повіт зовсім не належить до найбогатших. Це тільки самоз олумілий ідейний відрух населення на вияле та енергічне поставлення справи ініціяторами анкети.

Косівський.

Оповістки.

Автор проєкту на будову нової церкви в Тернополі мотто „Маланка" зволить зголоситись по відбір признаної йому нагороди сто (100) ам. долярів до о. Володимира Громницького, пароха в Тернополі. — Комітет будови нової церкви в Тернополі. 1213 1—3

„Український Національний Хор" під управою Дмитра Котка:
Середа 29.XII. Теребовля.
Четвер 30.XII. Перегінсько.
Пятниця 31.XII. Небилів. 528 —5?

Пригадка. Пригадуємо, що Звичайні Загальні Збори „Учительської Громади" відбудуться у Львові в суботу 1. січня 1927 в домі УПТ-ва при вул. Мохнацького 12. Початок о 10. год. перед полуднем. Запрошуємо всіх Вп. Членів до участи. — За Гол. Виділ: Д-р Спиридон Кархут, голова, Микола Паньчук, секретар. 1212 2-2

Дрібні оголошення.

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

чення цієї можливости з боку опозиції є ніщо инше, як заперечення передумов для соціялістичної революції в Росії, себ-то соціял-демократичний ухил. Із цього заперечення, себ-то з цієї опортуністичної тенденції випливає з невмінучістю невірна оцінка НЕП-и, як систематичного відступу й тільки (тимчасом на рейках НЕП-и СРСР посувається без перестанку в напрямі до соціялізму), невірна оцінка держпідприємств і всієї економіки СРСР, перебільшення глитайської небезпеки, нерозуміння шляхів соціялістичного розвитку на селі, невірна оцінка характеру державної влади („далеко непролетарська держава“ тов. Троцького, заява тов. Каменева і т. инш.), і нарешті, твердження про переродження пролетарської диктатури у КП(б), аж до добурливих розмов про термідор, що стоять на межі контреволюції. Всіми цими наскрізь невірними й просто наклепними твердженнями опозиція ВКП(б) обєктивно підтримує ворогів пролетарської диктатури й ренегатів комунізму (Корш, Маслов, Рут Фішер, Суварін, меньшовики, ес-ери, міжнародня соціял-демократія), в їх змаганнях сіяти в лавах пролетаріяту зневіру в пролетарську революцію і в можливість будівництва соціялізму.

Навівши оці резолюції, не потребуємо давати ніяких пояснень до них. Вже сам факт, що і залежний від російської компартії Виконком Комітерну бере російську компартію в оборону перед „наклепами“ про зближаючийся термідор у СРСР, свідчить про те, що такий термідор наростає і непереможно зближається.

За поширення ощадности.

Т-во „Ощадність“ для господарности і добробуту.

У виконанні постанов краєвого зїзду наших кредитових кооператив зібралися дня 9. грудня ц. р. представники: Центро-Банку, Ревізійного Союзу, Земельного Банку, Дністра, Центросоюзу, Української Щадниці в Перемишлі, Сільського Господаря, Просвіти, Рідної Школи УПГ. в ролі комітету основників нового товариства „Ощадність“, якого наглячу потребу ствердив згаданий зїзд.

Найважнішою справою на початок було вироблення відповідних статутів. Не легке діло взяли на себе д-р Кость Левицький разом з дир. О. Саєвичем, що предложили зібраним свій елаборат. Вивязалася дуже жива, двогодинна дискусія, що кінець-кінців устійнила з одного боку всі вимоги як принціпові, а з другого формальні подробиці організаційних рамок нової установи.

Її назва буде звучати: Товариство „Ощадність“ для господарности і добробуту, кооператива з о. в. у. Уділ виноситиме 10 зол., вписове 1 зол. Його найголовнішою задачею буде розпочати всесторонню пропаганду ощадностей в цілім краю у всіх суспільних верствах народу. Дальшим і ще труднішим завданням т-ва буде встановити сітку збірниць (колекторських пунктів) у краю, через котрі мали би дрібні ощадности нагромаджуватися і відпливати до наших кредитових і кооперативних установ.

Опісля виголосив реферат про плян товариства в найперших початках д-р Юліян Гриняк. Його предложення принято в цілости.

Накінець порішено утворити тимчасову (до найближчих загальних зборів) дирекцію, в якої склад увійшли: д-р К. Левицький, дир. Ом. Саєвич і д-р Юл. Гриняк, а як заступники д-р Гр. Саік і М. Ласовський.

З румунської неволі.

Масові арештування в Чернівцях.

Чернівці, 25. грудня 1926.

Минувшого тижня зробила румунська сігуранца поновний налет на льокаль членів української соц.-дем. партії в Чернівцях. Перевела ревізії в секретаріяті партії та в помешканнях кількох її членів, заарештувала богато людей, та віддала їх до воєнного суду. Два дні стерегла сігуранца льокаль У. С. Д. П. і хто приходив, за ним зухвало слідили рум. тайні агенти через кілька вулиць, відтак спиняли, переводили в нього особисті ревізії і в кого знайшли яке число „Боротьби“ або якусь публікацію У. С. Д. П., того негайно арештували. Між иншими попали в тюрму: селянки Домка Сметанюк і Маланчукова, селяни Степак Іван, Юртимічук Олекса, Маланчук, Книш, Цуркан і б. ин. Сігуранца поступила при цьому так безоглядно як це лише в Румунії можливо, і не звертала уваги на те, що Д. Сметанюк тяжко хвора і в додатку вагітна в 5 місяці.

Завершила сігуранца цей свій найновіший напад арештуванням найвидатніших членів УСДП і взагалі найактивніших членів української суспільности на Буковині. Галицького Семена, партійного секретаря, Русняка Василя і ред. „Боротьби“ Стасюка Івана. Вони всі три були вже давно сіллю в очах сігуранци і вона нераз переводила труси та тягала їх, але аж тепер зважилася та арештувала, думаючи, що тим убє активність УСДП, а тим самим взагалі активність серед українського народу в румунській неволі.

Незавидна доля тих нових жертв нового румунського насильства, коли пригадати собі, як Румунія обходиться з українським народом, які відносини панують по тюрмах і катівнях, що називаються „жандармерія“ та „сігуранца“, коли пригадати собі, що політичні вязні з тюрми десь зникають, що неодного у нас вже застрілили підчас „утечі“, як це сталося на днях з українським політ. вязнем Ткаченком. Тому цілком оправдані побоювання за долю цих арештованих, а особливо за долю тих інтелігентів і провідних одиниць, що попали в тюрму. Але як зі становища нації, так і політичної партії це явище відрадне, бо свідчить, що й найбільший терор не то що не зломав духа, але навпаки — ряди борців збільшаються. Прикро нам тільки те, що серед тутешніх відносин своя суспільність ледви чи зможе їм дати потрібну матеріяльну піддержку, а за границею ледви чи знайдеться помічна рука, хоч це дуже бажане і самі арештовані на це заслугують. **Б.**

Патріотичний „радца“.

Сензаційне арештування.

Станиславів, 26. грудня 1926.

Перед самими римо кат. різдвяними святами арештовано в Станиславові й затворено у слідчий арешт при окружнім суді відомого в станиславівськім повіті секретаря повітового виділу з титулом радника Евстахія Буковського. Цей повітовий можновладець відгравав у польських кругах ролю великого патріота і після принятого звичаю виявляв свій патріотизм в той спосіб, що не любив Українців. В останних часах був презесом організації польських резервових офіцерів, а передше був презесом міського польського касина. В роках 1919/1920 як майор польської військової жандармерії арештував він направо й наліво, очевидно — самих Українців. Тоді богато людей потерпіло через нього і стратило свободу на кілька або й кільканацять місяців.

Недавно комісія зі Львова провірила діловодство повітового виділу і знайшла його в порядку. Вдоволений „радца“ вибрався на якусь патріотичну оказію до Данцігу. За той час виявилося, що „радца“, побираючи від громад дачки, брав богато більше понад належні квоти, а прихід вставляв, як слідувало, а з решти сотворив для себе особистий диспозиційний фонд. Через те „радца“ уходив у Станиславові за добре ситуовану людину і виявляв слабість до гри в карти.

Кажуть, що побіжне зіставлення надужить виказує квоту около 26.000 зол.

Привіти В. Стефаникові.

Хоча „Літературний вечір для вшанування В. Стефаника“ не мав характеру ювилейного свята і вся наша преса не говорила про ювилей, проте на день 20. ц. м. наспіло на адресу „Т-ва письменників і журналістів“ і самого письменника чимало привітів і телеграм.

В доповнення вчорашнього звіту про святочний вечір, улаштований „Т-вом письм. і журналістів ім. Франка“ наводимо список привітних телеграм, які надіслали слідуючі особи: А. Чайковський (Мистцеві українського слова, знавцеві мужицької душі і болів українського села Василеві Стефаникові сердечне ювилейне привітання); Український університет у Празі; Степан Смаль-Стоцький (довгий сердечний лист); Гурток молодих письменників у Празі; Українська Студентська Громада у Кракові; Головний Виділ Т-ва „Просвіти“ у Львові; Державна гімназія у Береговім на Підкарпаттю; 16 українських організацій та установ у Бережанах; 3 українські установи в Надвірній; Українська міщанська читальня у Снятині; Учительська Громада в Станиславові; 5 українських установ у Калуші; 6 українських установ у Делятині; Редакція „Жіночої Долі“ в Коломиї; „Нар. Торговля“ у Снятині; Українське Вчительство Снятинщини; від „Просвіти, Народньої Спілки і Кооперативи“ в Русові; від молоді Русова; від рідні Стефаника, телеграма із словами вдячности за його опіку всім родом; т-во „Червона Калина“; Культ. освітнє Т-во українських робітників „Робітнича Громада“; п. Фирманюк і п. Грановський зі Снятина; п. М. Мочульський з Грималова; п. бол. Темницький, інж. Дяків і М. Ростокович зі Станиславова; родина пп. Даниловичів. — Крім того телеграма від Стан. Пшибишевського (згадана вже в онодішній статейці з Варшави): „Wielkiemu, z ziemi rodzonemu twórcy, serdecznemu przyjacielowi hołd, cześć i najgoręcsze pozdrowienie, bym długo jeszcze zbierał plon Twego bogatego żniwa, a wiem, że Cię na nowy zasiewek jeszcze starczy, tak jak Twego najserdeczniej Ci oddanego Stacha Przybyszewskiego.

Відгуки дня.

„Нікчемність“.

Ми вже звикли до того, як ставиться обиватель-русотяп чи инший який-небудь „тяп“ до переведення радянською владою національної політики...

Сичить він, бідолаха, „сиком“ своїм імпотентним на ту політику, а національна політика живе та розвивається, на здоровля їй.

І отой „сик“, тяпо-обивательський, і за вухом їй не свербить...

— Сичи, мовляв, собі!

Не гаразд тільки, коли „сик“ той підтримують якісь офіціяльні органи чи установи, бо їм саме й належить — коли не припинять оте сичання, то принаймні хоч не звертати на його уваги...

А от журналові „Печатник“ (орган центр. комітету союзу роб. поліграфпроизводства) оте обивательське сичання на національну політику радянської влади, видимо, дуже до вподоби...

Пригріває „Печатник“ його й милостиво підставляє для його сторінки свої...

От вам № 48 „Печатника“ з 27. листопада 1926 року.

А в тому „Печатнику“ написано... Друкуємо, не перекладаючи, щоб не пошкодити всього „аромату“ нижчезаведеної „рецензії“.

„Никчемная книжка“.

А. Мюлер. Друкарські машини. Короткий підручник для друкарів. Переклад з німецької мови з редакцією і з додатками інстр. Харківськ. школи друкарського діла А. М. Соколова. З російської переклали Н. та М. Чечель. 192 ст. 1926. Ціна 1 карб 50 коп.

„Вот книжка, которая как нельзя лучше иллюстрирует „режим экономии“. Кому она нужна на украинском языке в количестве: 3000 экземпляров, когда всех печатников на Украине и одной десятой части этого нет, а в СССР ее текст непонятен.

А ведь очень возможно, что книжка-то и дельная.

Что бы ей выйти на русском языке. Тогда и на Украине и у нас ее покупали бы и читали. А теперь незавидна ее судьба. Можно заранее сказать, что главным потребителем этого издания будет перемолочная машина на бумажной фабрике. А жаль, для этого не стоило затрачивать ни сил, ни денег„.

Сичання, як бачите, та ще й із „сльозою“.

Сичить „тяп“, з з ним і „Печатник“...

Сичать, бідні, й не знають того, що книжка та вийшла тільки 10. жовтня 1926 року, а вже її розійшлося біля 500 примірників! За два місяці!

Сичать, бідні і не знають, що книжку ту рекомендовано і видано, як підручник для поліграфічних шкіл, а школи ті вже українізуються, а для українських шкіл потрібні й українські підручники...

Все це їх „тяпів“ — не торкається...

Їм тільки, щоб хоч як-небудь, де-небудь, хоч потихеньку:

— С-с-с! С-с-с!

Душу щоб хоч одвести!

* * *

Не плачте, любі обивателі!

Не піде книжка на „перемолочну машину“, а піде вона на культурний розвиток українського робітництва й селянства...

Радійте краще, що нема „перемолочної машини“, щоб вас, обивателів, на щось краще перемолоть...

Хоч подожим, — що з вас намелеш путнього?!

(„Вісти“.)

Остап Вишня.

НОВИНКИ.

— **Між нашими робітниками пера.** Новозібрана Рада „Товариства письменників і журналістів ім. Франка“ у Львові складена на своїм першім учрашнім засіданні так: Василь Стефаник, голова; Михайло Рудницький, заступник голови; Іван Квасниця, гол. секретар; Лев Лепкий, скарбник; заст. секретаря: пні Константина Малицька і д-р Іван Німчук; Кирило Вальницький, господар.

— **Шашкевич і Йосиф II.** Прохаю помістити отсе пояснення до новинки в „Ділі“ ч. 287 з 28. XII. 1926 п. з. „Шашкевич і Йосиф II“, де зроблено кілька завваг, що торкаються посередньо Ректорату Духовної Семинарії. Найперше невідомий дописувач звертає увагу, що „лишним було відмальовувати 4 ведмежі годинники“. На ділі нема 4, лишень і годинник з 4 кругами — і він уже ходить більше як від місяця, отже є „дійсним“. А навіть якби годинник не ходив, то при відновленні вежі відмалювання кругів було конечне, бо задля самого годинника годі ставляти дороге рештування, а не можна було лишити кругів у занедбаному стані — з огляду на цілість гарної вежі. Щож до таблиці Шашкевича, то і її відчищення входило в кошторис Вп. архітекта Льва Левинського. Одначе при роботі показалося, що таблиця не є мармурова, хоч за таку заплачено колись. Ізза того негодував покійний епископ д-р Йосиф Боцян, що як тодішній ректор Духовної Семинарії цю таблицю замовляв. Шан. наш архітект таблицю відчистив, одначе камінна маса внаслідок морозу порозпадалася, а цілини уважає Ваш дописувач „сподани валка, який білено фасаду церкви“. Щойно в літі можна буде привести таблицю до давнього виду, бо тепер на це непригожа пора. Таблиця Йосифа II. є з правдивого мармору і тому її відчищення далося зробити відразу. Зрештою Ректорат Духовної Семинарії не є настільки засібний, щоб міг перевести всі віднови нараз, бо й те, що досі зроблено, сталося серед незвичайно тяжких матеріяльних умовин Духовної Семинарії. — *о. д-р Йосиф Сліпий*, ректор гр.-кат. Духовної Семинарії.

— **Протестантський рух на Волині.** „Млоди Роботнік“ приносить таку замітку: „На Волині працюють чотири секти протестантів: адвентисти семого дня, що мають свій осідок у містечку Синюха, боруховського повіту; адвентисти пятьдесятого дня, що мають осідок у Кремянці; досліджики св. письма, що групуються переважно в Рівенщині; баптисти, що опанували найбільше місцевостей. Релігійна агітація прибрала сьогодні такі великі розміри, що в деяких місцевостях доходить до дуже пристрасних спорів, а то й бійок. До великого конфлікту прийшло недавно м. ин. у Синюхах, де місцеві православні, що святкують, як усюди, неділю, мало не побилися з баптистичними й адвентистичними фанатиками, що святкують суботу („суботники“). До подібних ексцесів приходить і в инших місцевостях“. — Стільки польська газетка. Від себе звертаємо ще раз увагу на той розклад, що його вносять у наші ряди ріжні пройдисвіти і всякого роду протестантські проповідники. Сумний стан облиці, де йде погубна агітація ріжних сектантів, повинен отворити очі всім тямучим людям на ті небезпеки, які криє в собі така розкладова робота.

— **Особисті вісти.** На доктора природничих наук промований дня 3. грудня ц. р. на Кароловім університеті в Празі Михайло Іванчук з Гнилиць, збаразького повіту.

— **Погано для комірників.** Ідуть віча та протести, що люди, яких вплив

нею катастрофу, а з другого викликати недовіря до краєвих чинників, ініціюючи нову главу нашої національної вегетації під Польщею в огні „bellum omnium contra omnes“.

Зайвим було би пригадувати перипетії того страшного маразму, який тоді завагітів над нашою країною. Вкінці в краю побідив елемент доброї волі. Розрізнені національні групи прийшли до пересвідчення, що загально національний інтерес вимагає ліквідації взаїмної боротьби з усею низкою менше або більше стійких, а в більшости безпідставних обвинувачень. Так прийшло до створення Українського Національно-Демократичного Обєднання, себ-то в дійсности до реституції суцільної передвоєнної національної демократії, — розуміється, з поправками, диктованими вимогами часу.

Та тим чином ще не усунено вповні зла, що ваготіло над нами на протязі останніх літ. Особисті інтереси й особисті амбіції ще не вигасли, їх диктаторська манія ще не зигоріла. З повстанням Обєднання вони почали підпорядковуватись під нього спершу шляхом ідентифікації, себ-то уготожнюванням Обєднання зі собою, своєю волею, своїми приказами і наказами, своїми тенденціями. До тогож обчімханий і зведений до формальної репрезентації свого істнування тзв. закорд. центр перебув нову еволюцію, повертаючи своє прошацьке лице із заходу на схід, вічно акцентуючи своє оперті виключно на офіціяльні чинники. Самостійність Обєднання, що спирається в першу чергу на національні сили по обох боках ризької смуги, а опісля допερва брало на увагу такі чи инші посторонні чинники і можливість їх впливу для приспішення відродженської акції української нації, — дуже не на руку була самозванчому закорд. центрові і дрібному гурткові його прихильників в краю, здебільшого політичних реемігрантів. Не диво отже, що коли не повелася ідентифікація, ті чинники перейшли до ударної кампанії проти Обєднання і його проводу. Чим ближче було до конгресу Обєднання, тим ширше розвивався наступ з метою підірвати серед партійної маси авторитет проводу Обєднання, обмотати його звоєм підозрінь, поставити його на лаву обвинувачених як такого, що нехтує принципами соборности й незалежности нації. Одначе ця сплетницько-клеветницька акція, випробована в попередніх роках на пораненому й горячково дразливому організмі нашого громадянства, не ворожила успіхів з огляду на природний опір публичної опінії. В кожного громадянина, навіть слабо зорієнтованого в цій тактиці ad m iorem glor am посторонніх чинників, мусіло виринати питання: Хтож ті Катони, ті спасителі і кращезнайки, що з такою одчайною відвагою кидаються на провід національної організації, називаючи себе націоналістами? Кого вони заступають, які вартости репрезентують? На ці дошкульні питання важко було найти відповідь. А ще важче не дати відповіди. Це зрозуміли самозванчі Катони і від ідентифікації перейшли до містифікації. Видрукували безіменний комунікат про заснування групи Обєднання, наділюючи її метою боронити мнимо захитаних тез, принятих в основу Обєднання. Очевидно, безіменність якоїсь групи, поминаючи недопустимість організованого гуртківства (себ-то творення клік) в лоні установ з виборними органами, зводила значіння групи до нулі. Тому дальшим кроком була нотифікація групи за підписами п. Бабина і Л. Петрушевича, а вкінці ще одна нотифікація за підписом д-ра Евина й А. Малецького. Ця остання нота самозванчих „незалежників“, як і агітація „Ради“, намагалась викликати враження що створена під покровом тзв закорд. центра, а в дійсности під покровом протегуючих його чинників група є продовженням колишньої „незалежної групи“ трудової партії. Ця містифікація мала на меті з одного боку вмовити в безкритичних читачів „Ради“, що відносини тепер є ідентичні з відносинами 1923 року, а покликана півконспіраційно до життя група має за завдання відіграти ролю своєї попередннички.

Заява відомих громадських діячів, б. членів колишньої „незалежної“ групи“ трудової партії, заява, що відкриває містифікаційні ходи дрібного, але гоном нищення одержимого гуртка поклонників посторонніх сил і свідомих чи несвідомих прислужників чужих інтересів, з одного боку у належному світлі представляє гурток хронічних самозванців, а з другого підкреслює, що єдність і суцільність Обєднання є трівка і непорушна.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Поразка опозиції в Комінтерні.

Здавалося, що опозиція Троцького, Зіновєва і Каменєва зліквідована давно. Всіж названі її провідники вложили на руки Центрального Виконавчого Комітету партії відповідну покаянну заяву і заявили, що цілковито підпорядковуються постановам більшости ВКП(б)У, тобто Всесоюзної (російської) комуністичної партії та ставлять понад усе партійну дисципліну. ВКП(б) відкликала Зіновєва з комуністичного інтернаціоналу і здавалось, що опозиція не матиме відваги виступити на поширеному пленумі Виконавчого Комітету Комінтерну, що закінчив у половині грудня свої наради. Була навіть певність цього, бо Зіновєв написав до екзекутиви Комінтерну і до президії вїзду поширеного пленуму письмо, в якому просив звільнити його від всякої участи в роботі Комінтерну на основі рішення ВКП(б). Словом — партійна дисципліна загріюмфувала і не було ніяких даних на те, щоби її порушила таж сама опозиція.

Тимчасом виявилося, що опозиція Троцького, Зіновєва і Каменєва своїми поглядами і твердженнями в імя партійної дисципліни не лише не пожертвувала (що зрештою самозрозуміле!), але й не закинула думки далі їх поширювати та обороняти, дарма, що визнала їх на письмі неправильними.

Всі три стовпи тої опозиції виступили зі своїми, осудженими російською компартією, твердженнями на пленумі Виконкому Комінтерну і намагалися втягнути в справу зліквідованої дискусії всі компартії світа, згуртовані в Комінтерні. На комуністичній мові, тобто на мові пресових органів російської правлячої партійної більшости це значить, що опозиціоністи намагалися „роздмухати дискусію в міжнародньому масштабі, перенести свою фракційну роботу в Комінтерн“.

Центральний орган КП(б)У, харківський „Комуніст“ характеризує виступ членів опозиції на комінтерні ось як:

„Слід підкреслити, що опозиційні проводирі, поділивши між собою ролі, добре наперед зіспівавшись, повели виступ з пристрастю, що чим далі наростала: почавши з малосмачних, хоч і дуже цитатних вправ тов. Зіновєва, через гордовиту й переповнену зневагою до представників инших братерських партій промову тов. Троцького, вони кінчили розперезаним виступом тов. Каменєва. Всі вони разом і кожен зокрема починали звичайно з виправдання своїх виступів, клялися Марксом і Леніном, але все це були слова, бо зміст їхніх промов саме характеризувався намаганням штовхнути Комінтерн з рейок ленінізму на рейки троцькізму. Коником їхнім було обвинувачення партії (очевидно російської. — Ред.) в „національній обмежености“... Центральним же пунктом виладки опозиції на пленумі був пункт про неможливість будівництва соціялізму в нашій країні (через технічну нашу відсталість)“.

Досить цеї характеристики, щоби уявити собі докладно характер виступу опозиції на останньому поширеному пленумі комінтернської екзекутиви. Мусіла вона бути дуже болючою, коли її так злобно характеризують. І мабуть тому, що була вона такою, так сказатиб, імпульсивною, розгоновою, потерпіла ще одну невдачу і тим разом у Комінтерні. Щоби всеж таки пізнати точніше те враження, яке було від її виступу, вистане познайомитися бодай з резолюціями комінтернської екзекутиви в цій справі. Промов Зіновєва, Троцького і Каменєва в ніякій газеті не найдете, а в резолюціях, що осуджують опозицію та її т. зв. ліквідаторські тенденції, всеж таки вилазить шило з мішка і всеж таки пробиваються бодай найважніші з арсеналу опозиційних аргументів проти пануючої політики ВКП(б) і Комінтерну, що є на утриманні, а тим самим і в цілковитій залежности російської компартії, тобто ВКП(б). З усіх тих резолюцій підберемо дві, найзамітніші

„поширений пленум—каже 6-та їх точка —констатує, що опозиція ВКП(б) по суті виявляє собою праву небезпеку всередині партії. Ведучи, з порушенням найелементарніших партійних норм боротьбу проти партії, відмовляючися в теорії і на практиці від науки Леніна про організаційне питання, намагаючись після повної своєї поразки у ВКП(б) і навіть після своєї капітуляції переносити боротьбу до инших компартій, створюючи платформу для всіх опозиційних елементів у комінтерні і навіть поза ними, опозиція тим самим робить прислугу противникам комунізму“.

Зате істота опозиції змальована в другій і третій точці резолюцій

„Її характерна риса (тобто опозиції — Ред.) є недооцінка внутрішніх сил розвитку СРСР., що виявляється в запереченні можливости будування соціялізму в СРСР. VII-ий пленум В. К. К. І. гадає, що радянська країна обєктивно є головним організуючим центром міжнародньої революції... Поширений пленум уважає наклепом обвинувачування ВКП(б) в національній обмежености. Орієнтуючися у всій роботі на міжнародню революцію, вважаючи, що остаточна перемога соціялізму можлива лише, як перемога світової революції, що тільки ця революція може забезпечити СРСР від війни й інтервенції й допоможе ще більш прискорити темп господарчого розвитку СРСР. ВКП(б) цілком правильно провадить політику соціялістичного будівництва з твердою певністю, що СРСР має всередині країни, „все потрібне й достатнє“ для будування повного соціялістичного суспільства. Запере

ГОРДІЙ БРАСЮК. 11)

БЕЗПУТНІ.

Сучасна фільма.

(Продовження).

— Ану попробуй! — закочують рукава отамани. Тоді встряває вчителька й Митьці з Дудликом приходиться виходити з кляси.

Та це для них найприємніша хвилина, — обійнявшись, виходять під регіт кляси, затягуючи пісню.

Тоді вже з спокійним серцем Павлушка сопе носом, робить вправи в зшитку, заглядає до малюнків, перепитує, поправляє инших. І в клясі ніхто не помічає, що він найбільший.

Марко в четвертій групі. Тут всі приблизно його віку. Марко піддавався загалові, захоплювався працею, був веселий і чемний. Товариші його починали любити — тому Марко охоче йшов у клясу. Його навіть гнітило, як поза заняттям стрівався з Митькою та Дудликом. Ті присоглашали його до якої-небудь витівки й Марко, з чемности до старої дружби, робив часом дурниці.

Так одного разу діти бачили, як Митька з Дудликом у хліві цькували собакою кішку. Дівчата взяли кішку в спочивальню під свою охорону.

Через кілька днів Митька з Дудликом запропонували Маркові викрасти кішку. Марко згодився.

Дівчата любили, як Марко заходив до них і розповідав веселі пригоди. Так і на цей раз. Марко взяв кішку й, шпацаючи за хвоста, розпитував, чи мала вона тата й маму.

Дівчата реготались, а одна:

— Дай сюди кішку, не мучі!

— Пожди, я ще побалакаю з нею...

— Дівчата, однімайте!

— Давай!...

— Не дам...

І Марко, обороняючись, шмигнув у двері. Біля хліва його дожидали вже Митька й Дудлик з Барсом та мотузкою.

В хліві кішку привязали за ногу до стовпа.

Почали стежити за борнею. Ось Барс, діставши від кішки кілька ляпасів, розлютований кинувсь в атаку. Кішка завзято боронилась, але сили нерівні. Ще один наскок Барса й кішка несамовито закричала в його пащі. Хлопці затанцювали від утіхи, ляскаючи в долоні Барсові за перемогу.

Вмить відчинились двері і ввійшла ціла юрма дівчат.

Марко схилив голову і чого він це зробив?

Ввійшовши в клясу, він відчув, як шось неначе одмежувало його від инших. Уже не був веселий. Дівчата не пускали його більш до себе в спочивальню. І в Марка накипала злість на себе, на компанію, на клясу і на дівчат. Хотілось шось зробити рішуче, шоб злити той накип, або все перевернути догори дном.

Ось підбігає Дудлик:

— Там за хлівом Митька держить кішку. Ми наберем каміння й кошнемо її в яру...

„За що? Для чого?“ — зросло питання у Марка, але зараз-же знайшов відповідь: „Ага! тепер потішаться дівчата своєю кицею“...

Він побіг за хлів до Митьки. Через хвилину Дудлик привів Володьку й всі четверо рушили за місто до яру.

Володька був насуплений, але, як і инші, набрав камінців.

Раптом Митька скомандував:

— Хлопці, навтікача! Двоє дівчат біжить за нами...

На бігу розрахували, що поки дівчата добіжать до яру, вони встигнуть її вбити, а там заховають під сніг і скажуть, що випустили — нашо вона паскудить у домі?

В яру почалась розправа. Кішка нявчала, ковзала, скрівавлюючи сніг. Щоб мати право скорій втекти, Володька з Марком викидали в неї й своє каміння.

Не встигли як слід відпочити від бігу, а вже між дітьми ходила чутка: вбито кішку. Дівчата плакали, а Марко знову думав: нашо він це зробив?

Увечері загальні збори.

Вбивці перед усіма на окремій лавці.

Володька зблід. Він нізащо не бив би, шо-б знав, що за якусь там кішку таку справу підіймуть.

Марко-ж люто дививсь на всіх, — своїм виглядом, здавалось, казав: „От убив на злість, о!“

Тільки Митька з Дудликом були такі, як і завжди.

Після багатьох промов дітей і вихователів усі були схвильовані жорстоким вчинком.

Митька з Дудликом посміхалися.

— Як вам не сором! — звернулась вихователька.

— О, на фронті я ще не так коцав! — відповів Дудлик.

Тоді ображені збори оголосили вбивцям на пять днів бойкот.

—o—

Володька аж зітхнув, що така легка припала йому кара. Не балакати ні з ким?! Ото, дуже потрібно.

І другого дня Володька вже ходив веселий, обійнявшись із Дудликом та Митькою, їх обминали, цікали один на одного, шоб не забалакували. Це тільки тішило тих, що були під бойкотом. Вони навмисне заговорювали то до одного, то до другого, щоб спокусити на розмову.

(Продовження буде).